

DADES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

NOM: INFÀNCIA, ADOLESCÈNCIA I TREBALL SOCIAL
CODI: 622028
ENSENYAMENT: TREBALL SOCIAL
CURS ACADÈMIC: 2007 / 2008
TIPUS D'ASSIGNATURA: OPTATIVA
IMPARTICIÓ: SEGON SEMESTRE
GRUP: T1
CRÈDITS TOTALS: 6   **CR. TEÒRICS:** 4   **CR. PRÀCTICS:** 2
LLENGUA: CATALÀ

DEPARTAMENT: SECCIÓ DEPARTAMENTAL DE TREBALL SOCIAL I SERVEIS SOCIALS
PROFESSORAT: CIÓ BARJAU

OBJECTIUS D'APRENENTATGE DE L'ASSIGNATURA

- Introduir els estudiants en les diferents vessants que el Treball social ha de manejar en l'àmbit de la Protecció infantil i juvenil: procés evolutiu dels infants i vinculació afectiva, model de necessitats i competències, cicle vital familiar, ecologia del desenvolupament humà, treball en xarxa de serveis i institucions, conceptes legals i institucionals específics d'aquest àmbit.
- Donar-los pautes per comprendre la importància dels programes de prevenció en la intervenció amb els infants, els joves i les seves famílies, analitzar-los i dissenyar-ne per promoure entorns favorables al seu desenvolupament i protecció.
- Fer-los conèixer les fases de la intervenció en la Protecció infantil, les eines i tècniques que són útils a cada una d'elles i el rol que hi té el Treball social.
- Promoure la pràctica activa dels conceptes i tècniques ensenyats a l'assignatura a través de l'aplicació d'anàlisis de situacions reals, elaboració d'hipòtesis, diagnòstics, pronòstics, proposta de mesures protectores adequades pels infants, i el disseny de programes de millora per les famílies.
- Millorar les competències d'expressió escrita i oral, aplicant-lo al rol del treballador social en l'àmbit de la Protecció infantil

BLOCS TEMÀTICS O CONTINGUTS

Bloc I – El benestar de la infància i els factors de risc i gravetat

- Representacions socials de la infància, de l'adolescència i del maltractament a infants i joves
- Necessitats de la infància. La creació i manteniment del vincle afectiu
- Els entorns de desenvolupament dels infants: Model ecològic de desenvolupament humà. Cicle vital i funcionament dels sistemes familiars i dels altres entorns de desenvolupament. Promoció i avaluació del seu potencial evolutiu

- La construcció de la resiliència: entorns i agents protectors
- Infants i joves en dificultat i risc social
- Els maltractaments: conceptes i taxonomia

Bloc II - El context del Treball social en l'àmbit de la protecció infantil

- Els drets dels infants. La protecció jurídica dels seus drets. La llei com a recurs de la intervenció protectora
- Institucions, serveis i programes implicats en la protecció infantil: competències circuits, protocols i xarxes institucionals

Bloc III – Procés d'intervenció

- Tècniques d'assessorament, d'investigació i d'avaluació
- Indicadors de detecció de factors protectors i de factors de risc en les famílies, els infants i joves, i els altres entorns de desenvolupament
- Programes de prevenció primària i de prevenció secundària en la intervenció social col·lectiva
- Programes de prevenció terciària
  - o Els projectes de millora familiar
  - o El programes de tractament familiar
  - o L'acolliment familiar
  - o L'acolliment en centre residencial d'acció educativa
  - o L'adopció
- El treball en xarxa interinterdisciplinari en protecció infantil. Funcions de cada professional i de cada servei
- Sistemes de protecció dels professionals que treballen en programes de protecció d'infància i adolescència

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA

El 65 % de l'assignatura s'imparteix a través de classes en les que s'introdueixen els conceptes teòrics generals per tots els estudiants i l'altre 35 % es fa a través de pràctiques grupals en les que s'analitzen documents audiovisuals i supòsits pràctics aportats per la professora o pels propis alumnes, aplicant a classe les tècniques i els conceptes apresos.

Els alumnes fan a classe alguna exposició del seu treball personal i grupal.

Cada estudiant ha de preparar un treball final pel que pot obtenir assessorament a través de tutoria presencial i via e-mail. A les tutories es facilita la guia a cada estudiant per tal que consulti els llibres, textos separats i vincles que li poden resultar els més adequats per fer el seu treball.

Els alumnes poden exposar a classe la primera part del seu treball.

AVALUACIÓ ACREDITATIVA DELS APRENTATGES

- Criteris d'avaluació i qualificació

Evidències		
Activitat de l'assignatura	Data	Valor
Disseny de programa de prevenció primària o secundària – en grup	Març	1
Registre d'anàlisi de cas pràctic – en grup	Abril	1
Registre d'anàlisi de documental	Maig	1
Participació i exposició oral a classe	Febrer-Maig	1
Anàlisi i proposta d'intervenció social a una situació real	Juny	6

- Acolliment a avaluació única

Evidències		
Anàlisi i proposta d'intervenció social a una situació real	Juny	6
+ Examen tipus test sobre matèries de l'assignatura		4

FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA

Bibliografia bàsica

- BARUDY, J. [El dolor invisible de la infancia: una lectura ecosistemática del maltrato infantil](#). Barcelona [etc.]: Paidós, 1998.
- BRONFENBRENNER, U. [La ecología del desarrollo humano: experimentos en entornos naturales y diseñados](#). Barcelona [etc.]: Paidós, 1987.
- CIRILLO, S.; DI BLASIO, P. [Niños maltratados: diagnóstico y terapia familiar](#). Barcelona [etc.]: Paidós, 1991.
- LÓPEZ SÁNCHEZ, F. [Necesidades de la infancia y protección infantil](#). Madrid – Col. SASI – Ministerio de Asuntos Sociales, 1996
- MANCIAUX, M. [La resiliencia: resistir y rehacerse](#). Barcelona: Gedisa, 2005
- ORTIZ, Ma. J; YARNOZ, S., (ed.). [Teoría del apego y relaciones afectivas](#). Lejona: Universidad del País Vasco, 1993.

- PAÚL, J. DE; ARRUABARRENA, M.I. [Manual de protección infantil](#). 2a ed. Barcelona [etc.]: Masson, 2001.
- VANISTENDAEL, S. [La felicidad es posible: despertar en niños maltratados la confianza en sí mismos](#). Barcelona: Gedisa, 2002

Bibliografia complementària

- CASAS, F. [Infancia: perspectivas psicosociales](#). Barcelona [etc.]: Paidós, 1998.
- CIIMU [La infancia en cifras](#). Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Diciembre 2006.
- CIRILLO, S. [Familias en crisis y acogimiento familiar: guía para los trabajadores sociales](#). Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales, 1993.
- GARBARINO, J., *et al.* [Por qué las familias abusan de sus hijos: enfoque ecológico sobre el maltrato de niños y de adolescentes](#). Barcelona: Granica, cop. 1999.
- HORNO, P., *et al.* [Abuso sexual infantil: manual de formación para profesionales](#). Madrid: Save the Children, 2001
- LÓPEZ, F. [Prevención de los abusos sexuales de menores y educación sexual](#). Salamanca: Amarú, 1995.
- LÓPEZ, F. [Abusos sexuales a menores: qué recuerdan los mayores](#). 2ª ed. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales
- LÓPEZ F; DEL CAMPO, A. [Prevención de abusos sexuales a menores: unidad didáctica, guía para padres y madres, guía para educadores](#). Madrid: MTAS, 1997
- MILLER, A. [Por tu propio bien: raíces de la violencia en la educación del niño](#). 2a ed. Barcelona: Tusquets, 2001.
- MILLER, A. [El drama del niño dotado y la búsqueda del verdadero yo](#). Barcelona: Tusquets, 2005.

Vincles recomanats

- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència – Departament d'Acció social i Ciutadania – Generalitat de Catalunya
<http://www.gencat.net/benestar/dgaia> (consultat 8.6.2007)
- INFÀNCIA – Butlletí dels professionals de la infància i l'adolescència - Departament d'Acció social i Ciutadania – Generalitat de Catalunya
<http://www.gencat.net/benestar/publica/butlletiDGAIA/num7/index.htm>
(consultat 8.6.2007)
- FALICOV, C. [Migración, pérdida ambigua y rituales](#). En *Perspectiva sistémica* nº 69 – Noviembre / febrero, 2001-2002
<http://www.redsistemica.com.ar/migracion2.htm> (consultat 8.6.007)

- HIRUSTA, un programa de prevención secundaria para adolescentes y sus padres y madres – Gizarte – Bilbao
<http://www.gizarte.net/hirusta/frame1.htm> (consultat 8.6.2007)
- LÓPEZ, F. Desarrollo personal-social en el ámbito familiar
<http://www.aidex.es/publicaciones/jorn-cc/cc-08.pdf#search=%22disciplina%20inductiva%20felix%20lopez%22> (consultat 8.6.2007)
- PLAN ESTRATÉGICO NACIONAL DE INFANCIA Y ADOLESCENCIA 2006-2009 – Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
<http://www.mtas.es/inicioas/observatoriodeinfancia/novedades/PLAN.pdf>
(consultat el 8.6.2007)
- SAVE THE CHILDREN – Abuso sexual infantil: Manual de formación para profesionales
http://www.serviciosociales.com/chatsdgfi/abuso_sexual_infantil.doc
(consultat el 8.6.2007)
- UNICEF – La Convención dels Drets de l'Infant – què, com i per a què
http://www.unicef.org/spanish/crc/index_30229.html (consultat el 8.6.2007)

Ciò Barjau
Barcelona, juny 2007